

Emilia Motyka

Każda kropla jest ważna...

KILKA AKTYWNOŚCI DYDAKTYCZNYCH DO WYKORZYSTANIA W PRZEDSZKOLU

Przyzwyczajaliśmy się, że wystarczy odkręcić kurek i popłynie woda – tyle, ile chcemy. Ale czy na pewno popłynie? Niestety w ostatnich latach coraz częściej słyszymy o okresowych deficytach wody. O problemie związanym z jej niedoborem przypominamy sobie zwłaszcza w miesiącach letnich, gdy media donoszą o wysychających rzekach, suszach, pożarach lasów, czy też konieczności racjonowania wody pitnej.

Czy można zatem coś zrobić, aby wody nie zabrakło? Owszem, można bardzo wiele! Przede wszystkim można racjonalnie wykorzystywać wodę, do której mamy dostęp. Tylko tyle i aż tyle! Racjonalne wykorzystanie wody to m.in.: mniejsza eksploatacja naturalnych złóż wody, mniejsza konsumpcja energii potrzebnej do wyprodukowania wody pitnej i jej przetransportowania. No dobrze, **no to weźmy się i racjonalnie korzystajmy z wody!** Łatwo się mówi. Jednak najpierw musimy wiedzieć, że powinniśmy „wziąć się” i zatroszczyć o wodę. Wiele wody jeszcze upłynie zanim wiedza i nawyki związane z racjonalnym wykorzystaniem wody staną się powszechne. Dlatego **musimy działać już teraz, już w przedszkolu!** W przedszkolu mamy wiele okazji i możliwości by mówić o wodzie. Jednak nie o samo mówienie chodzi! Dzieci powinny czegoś doświadczyć, coś przeżyć, aby przekaz był skuteczny i trwały. Proponuję więc zajęcia dydaktyczne

poświęcone racjonalnemu wykorzystaniu wody, które są pełne wielu aktywności angażujących dzieci.

Co będzie wyróżniać takie zajęcia?

1. **Aktywność** – kilka pomysłów na proste doświadczenia, które angażują wszystkie dzieci z grupy.
2. **Pomoce dydaktyczne** – proste i tanie, w większości można zrobić je samemu i wielokrotnie wykorzystać.
3. **Uniwersalność** – zajęcia z drobnymi modyfikacjami można przeprowadzić w każdej grupie wiekowej przedszkolaków.
4. **Realność** – doświadczenia i eksperymenty odwzorowują realne sytuacje, które dzieci już znają lub zjawiska, które łatwo mogą zaobserwować w życiu codziennym.

AKTYWNOŚĆ 1. Właściwości wody

Po co?

Każdy wie, jak woda wygląda i jak smakuje! No to jak smakuje woda? Aktywność wprowadzająca. Dzieci uporządkują swoją wiedzę o właściwościach wody.

Co będzie potrzebne?

3 szklanki, letnia woda, sól, cukier, butelka z atomizerem, kostki lodu.

Jak się przygotować?

Przygotuj szklankę zawierającą wodę, szklankę z roztworem wody słonej, szklankę z roztworem wody słodkiej. Poproś wybrane dzieci o powąchanie oraz spróbowanie.

Jak zrealizować?

1. Dzieci próbują wodę oraz przygotowane roztwory.
2. Poproś dzieci, aby powiedziały, jaki kolor, zapach oraz smak ma woda oraz przygotowane roztwory?

Na co zwrócić uwagę?

Zwróć uwagę na właściwości wody (brak smaku, brak zapachu, brak koloru – na jej neutralność, dzięki której może mieć bardzo wiele zastosowań). Wskaż, że woda rozpuszcza bardzo wiele substancji stałych (np. cukier, sól). A na koniec zrób dzieciom mgiełkę za pomocą butelki z atomizerem i daj kilorgu z nich kostki lodu do potrzymania w dłoniach (radość dzieci gwarantowana!) – wykorzystaj tę zabawę, by opowiedzieć o różnych postaciach wody: płynnej, stałej, gazowej.

AKTYWNOŚĆ 2. Do czego jest potrzebna woda?

Po co?

Wody nie może nam zabraknąć! Tylko dlaczego ta woda jest taka ważna? Dzięki tej aktywności dzieci uporządkują i rozszerzą swoją wiedzę o wykorzystaniu wody.

Co będzie potrzebne?

Ilustracje przedstawiające sposoby wykorzystania wody (np. do mycia naczyń, do picia, do gaszenia ognia, do transportowania, do prania, do podlewania, do uprawiania sportów wodnych), kawałek tektury, kilka niebieskich kartek (do wycięcia kropli).

Jak się przygotować?

Powieś ilustracje na tekturze. Z niebieskich kartek wycinaj kształt kropli (tyle, ile jest ilustracji). Przyczep kropelki do tektury tak, aby całkowicie zasłoniły ilustracje.

Jak zrealizować?

1. Dzieci opowiadają do czego potrzebna jest woda.
2. Dzieci podchodzą kolejno do tablicy i zrywają kolejno kropelki (każde dziecko może zerwać tylko jedną kropelkę).

Na co zwrócić uwagę?

Dzieci mogą zweryfikować swoją wiedzę lub ją uzupełnić, jeśli pod kropelką jest informacja o wykorzystaniu wody (której wcześniej nie podały).

AKTYWNOŚĆ 3. Źródła wody

Po co?

Skąd się bierze woda? Dzięki tej aktywności dzieci uporządkują i rozszerzą swoją wiedzę o źródłach wody.

Co będzie potrzebne?

Balony, kartki z ilustracjami ukazującymi źródła wody (morze, rzeka, studnia, deszcz, jezioro), pinezka do tablicy korkowej.

Jak się przygotować?

Włóż ilustracje do balonów i je nadmuchaj. Przyczep balony do sznurka i poproś dwójkę dzieci, by trzymały jego końce.

Jak zrealizować?

Poproś dzieci, by podchodziły do balonów i za pomocą pinezki je przebijały. Po przebiciu dziecko musi opowiedzieć, co widzi na obrazku.

Na co zwrócić uwagę?

Dzieci będą się świetnie bawiły i zaangażują się w odkrywanie wiedzy. Możesz zadawać dzieciom dodatkowe pytania np.: czy wodę z morza można pić?, skąd się bierze woda w rzece?

AKTYWNOŚĆ 4. Deszczówka

Po co?

Kap, kap, pada, ..., leje jak z cebra! A może wykorzystamy tę deszczówkę? Dzięki tej aktywności dzieci przekonają się, że deszczówkę można i warto gromadzić, by móc ją potem wykorzystać.

Co będzie potrzebne?

Karton, około 3 m plastikowej rury falistej (można kupić w sklepie budowlanym, cena około 2 zł za 1 mb), trójkąt plastikowy (cena około 5 zł), plastikowa taca lub plastikowa pokrywa od pudełka na klocki, klej na gorąco, dwie miski, gąbki, woda.

Jak się przygotować?

Karton posłuży za podstawę budynku. Narysuj na nim okna i drzwi. W tacy lub pokrywie (to będzie dach) zrób otwór o takiej średnicy, aby zmieścił się w nim trójkąt. Rurę falistą podziel na dwie części i każdą z nich osadź na trójkącie (to będą rynny).

Tak przygotowany dach przytwierdź do podstawy budynku pod lekkim skosem (możesz to zrobić używając kleju na gorąco).

Jak zrealizować?

1. Poproś dwójkę dzieci by przytrzymały „rynny” nad miskami.
2. Wręcz kilku dzieciom gąbki, które będą nasączać w pojemniku z wcześniej przygotowaną wodą. Ich zadaniem będzie wytworzenie „deszczu” nad dachem budynku.

Na co zwrócić uwagę?

Dzieci doświadczą, jak wiele „deszczu” musi spaść, aby zapełnić miski. Wprowadź pojęcie *deszczówki* i wskaż na możliwe jej zastosowania. Wskaż, że taka forma gromadzenia wody jest niemal bezkosztowa i nie wymaga dodatkowej energii (potrzebnej np. na przetransportowanie instalacją wodociągową). Zebraną deszczówką dzieci mogą podlać kwiaty w sali.

AKTYWNOŚĆ 5. Mycie zębów

Po co?

Szczotka pasta, kubek, ciepła woda... A ta woda jest w kubeczku, czy wypływa z kranu? Dzięki tej aktywności dzieci przekonają się, jak wiele wody marnuje się, gdy myje się zęby przy odkręconym kranie z wodą.

Co będzie potrzebne?

Karnister z kranem o pojemności 5 litrów (można kupić np. w sklepie ogrodniczym, cena około 12 zł), mazurek suchościerny, woda, dwie miski, dwa kubeczki i dwie szczoteczki do zębów.

Jak się przygotować?

Napełnij kanister wodą.

Jak zrealizować?

1. Poproś dziecko, by na kanistrze zaznaczyło poziom wody.
2. Daj dwójce dzieci zestaw do mycia zębów (szczoteczka i kubeczek).
3. Z innego zbiornika niż kanister nalej wodę do jednego z kubeczków.
4. Podstaw pod kanister miskę.
5. Odtwórz nagranie jednej zwrotki i refrenu piosenki *Myję zęby* (wszystkie dzieci niech włączą się do śpiewu).
6. Wraz z rozpoczęciem piosenki jedno z dzieci odkręca kran w kanistrze, a wybrana dwójka dzieci udaje mycie zębów.
7. Po zakończeniu piosenki poproś dowolne dziecko o zakręcenie wody w kanistrze.
8. Poproś dziecko, by na kanistrze zaznaczyło poziom wody.
9. Dziecko, które podczas mycia zębów miało pusty kubeczek przemierza kubeczkami wodę przelaną z kanistra do miski (przelewa kubeczkami wodę z miski spod kanistra do innej miski).

Na co zwrócić uwagę?

Podczas tej aktywności dzieci przekonują się, jak wiele wody zostało bezsensownie zużyte podczas mycia zębów przy odkręconym kranie z wodą.

AKTYWNOŚĆ 6. Prysznic czy wanna?

Po co?

Chłup, chłup...jaka przyjemna kąpiel! A ile wody zostało na nią zużyte? Dzięki tej aktywności dzieci uświadomią sobie, jak wiele wody jest zużywane na kąpiel a jak niewiele na prysznic.

Co będzie potrzebne?

Dwie butelki 1,5 l po wodzie mineralnej, woda, dwie miski.

Jak się przygotować?

W zakrętce jednej z butelek zrób otwór (o średnicy mniej więcej 0,5 cm). W zakrętce drugiej butelek zrób kilka drobnych otworów. Napełnij butelki wodą.

Jak zrealizować?

Ustaw miski na podłodze i poproś dzieci, by na słowo start zaczęły wylewać wodę ze swoich butelek. Poproś dzieci, by zwróciły uwagę, która butelka zostanie opróżniona jako pierwsza.

Na co zwrócić uwagę?

Zwróć uwagę dzieci na to, że wprawdzie ostatecznie wody w obu miskach jest tyle samo, jednak jest jej tak niewiele, by się umyć – tak naprawdę trzeba dolać jej

o wiele więcej. Użycie prysznica (butelka z wieloma drobnymi otworami) skutkuje mniejszym zużyciem wody bez straty dla skuteczności mycia.

Przypominajki

Na zakończenie zajęć każde dziecko losuje jedną naklejkę – przypominajkę. Ale po co? Naklejka powieszona w domu ma przypominać o zasadach racjonalnego korzystania z wody, ma być pretekstem do rozmowy i przyczyniać się do propagowania dobrych nawyków również wśród dorosłych. Takie przypominajki można łatwo przygotować. Wystarczy kilka piktogramów wydrukowanych na małych karteczkach, zalaminowanych i podklejonych taśmą dwustronną. Wiele ciekawych piktogramów można znaleźć np. na stronie flaticon.com.

I jeszcze jedna kropla na zakończenie...

Zajęciom można nadać specjalnego charakteru poprzez drobną charakterystykę: biały fartuch i okulary ochronne. Część z zaproponowanych tutaj aktywności, wymaga nieco większego przygotowania, ale naprawdę warto! Dlaczego? Przede wszystkim widok zaangażowanych dzieci, które uczą się „przy okazji”, wzmocni naszą motywację do pracy. Ponadto, mamy swój mały wkład w ochronę środowiska poprzez kształtowanie nawyków młodego pokolenia w zakresie racjonalnego wykorzystania wody. Z pozoru tak niewiele, ale kropla do kropli...

Emilia Motyka

Nauczyciel wychowania przedszkolnego w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Dębnicy Kaszubskiej.

